

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра загальної та клінічної психології

СИЛАБУС
загальної навчальної дисципліни

ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

підготовки бакалаврів
зі спеціальності 053 Психологія
ОПП «Психологія»; «Практична психологія»

Силабус навчальної дисципліни «Психологія особистості» підготовки бакалаврів зі спеціальності 053 Психологія, ОПІ «Психологія»; «Практична психологія».

Розробник: Лазорко Ольга Валеріївна – доктор психологічних наук, професор кафедри загальної та клінічної психології.

**Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри
Загальної та клінічної психології**

Протокол № 1 від 29.08.2024 р.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-наукова програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Спеціальність – 053 Психологія ОПП «Психологія»; «Практична психологія» Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів <u>150/ 5</u>		Рік навчання <u>1</u>
		Семестр <u>2-ий</u>
		Лекції <u>26</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>24</u> год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лабораторні <u>24</u> год.
		Самостійна робота <u>64</u> год.
		Консультації <u>12</u> год.
Мова навчання	Форма контролю: <u>екзамен</u>	
	Українська	

II. Інформація про викладача

ППП: Лазорко Ольга Валеріївна

Науковий ступінь: доктор психологічних наук

Вчене звання: професор

Посада: професор кафедри загальної та клінічної психології

Контактна інформація: 050 5229454, lazorko.olha@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щосереди з 15.00 до 16.00 в кабінеті № Н-38. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Навчальна дисципліна «Психологія особистості» належить до циклу дисциплін загальної підготовки бакалавра, вивчається у другому семестрі, формою контролю є екзамен. На вивчення навчальної дисципліни відведено 5 кредитів (150 годин), у тому числі: 26 годин лекційних, 24 год. практичних, 24 год. лабораторних, 64 год. самостійної роботи.

Цей курс призначений для вивчення та розуміння ключових аспектів психології особистості. Розглядається поняття особистості у психології. Аналізуються основні компоненти теорії особистості, подаються загальні критерії оцінки теорії особистості. Аналізуються класичні теорії особистості в зарубіжній психології, такі як класичний психоаналіз та його трансформація, его-психологія, диспозиційний напрям у теоріях особистості, біхевіоральні теорії особистості, гуманістична психологія, екзистенційна психологія. Подаються основні положення традиційних східних систем поглядів на особистість. Приділяється увага зовнішньому світу особистості (темперамент, характер, здібності, соціальні ролі, мотиваційна сфера, тощо) та внутрішньому світу особистості (конструкт особистості, цінності, спрямованість, духовність, емоційно-вольова сфера, я-концепція, самооцінка, тощо). Студенти дізнаються про вплив особистісних рис, розвиток особистості, індивідуальні відмінності та фактори, що формують поведінку та характер особистості.

2. Пререквізити

Навчальний курс читається в рамках загальної підготовки студентів в другому семестрі та передбачає володіння знаннями з попередніх курсів: Загальна психологія, Психофізіологія, Соціальна психологія та Психодіагностика.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: ознайомити студентів з сучасними та традиційними системами у розвитку сучасних психологічних уявлень про особистість, ключовим змістом теоретичних зарубіжних та вітчизняних концепцій особистості, найбільш важливими експериментальними фактами, сформувавши у студентів уявлення про психологію особистості як теоретичну та прикладну галузь знань, спрямовану на дослідження закономірностей формування та розвитку людини в природі, суспільстві та на індивідуальному життєвому шляху.

Завдання курсу:

- Розкрити зміст теоретичних та емпіричних досліджень, а також психотехнічних практик, які було розроблено у психології особистості у різні історичні періоди;
- Дати загальне уявлення про закономірності формування особистості у біогенезі, соціогенезі та персоногенезі;

- Розглянути проблематику внутрішньої сутності, ціннісно-сміслових конотацій, мотивації, характеру та спрямованості;
- Сформувати уявлення про психологічне здоров'я, нормальний та аномальний розвиток особистості;
- Оволодіти методами психологічної діагностики індивідуально-особистісних якостей та властивостей;
- Висвітлити можливості застосування набутих знань у наданні психологічної допомоги особистості.

4. Результати навчання (Компетентності)

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії,
- ЗК9 Здатність працювати в команді.

Спеціальні компетентності:

- СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології
- СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел
- СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій
- СК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практ-ні	Лабор-ні	Сам. робота	Конс.	Форма контролю/ бали
Змістовий модуль 1. Вступ до психології особистості. Класичні та сучасні теорії особистості.							
Тема 1. Особистість у системі сучасного наукового знання 1. Предмет та завдання дисципліни «Психологія особистості». Місце дисципліни в системі психологічних знань 2. Категоріальний апарат психології особистості 3. Розвиток та еволюція особистості: біологічні та соціальні фактори	10	2	2		5	1	ДС/2
Тема 2. Методи дослідження особистості 1. Специфіка дослідження та оцінки у психології особистості: основні методи 2. Етичні аспекти психологічного дослідження особистості 3. Вимоги до психологічної теорії. Критерії оцінки теорії особистості.	11	2	2	2	5	1	ДС/2
Тема 3. Психодинамічний напрямок в теоріях особистості. Трансформації психоаналітичної теорії особистості. 1. Психоаналітична теорія З. Фрейда. 2. Анна Фрейд та постфрейдисти: М.Клейн, Д.Уінкотт, Х.Кохут. 3. Загальні положення індивідуальної теорії особистості А. Адлера 4. Аналітична психологія К. Юнга 5. Егопсихологія та пов'язані з нею напрямки в теорії особистості: К. Хорні, Е. Фромм, Е. Еріксон	16	2	2	2	5	1	ДС, РМГ/4
Тема 4. Диспозиційний напрямок в теоріях особистості. Підхід до особистості з позиції факторного аналізу. 1. Г. Олпорт: диспозиційна теорія особистості. 2. Факторна теорія особистості: Дж. Гілфорд. П'ятифакторна модель	15	2	2	2	5	1	ДС, РМГ/4

особистості. 3. Структурна теорія рис особистості Р. Кетгела. Теорія типів особистості Г. Айзенка							
Тема 5. Поведінковий напрямок в теоріях особистості. 1. Класична теорія зумовленості І.Павлова та її подальший розвиток. 2. Біхевіоризм Дж.Уотсона та Скінера. Біхевіоральна стратегія вивчення особистості. 3. Соціально-когнітивна теорія особистості А. Бандури. Теорія соціального навчіння Дж. Роттера.	14	2	2	2	5	1	ДС, РМГ/4
Тема 6. Когнітивний напрямок в теоріях особистості. 1. Основи когнітивної теорії. Основні поняття та принципи. 2. Когнітивна теорія особистості Дж.Келлі 3. Теорія когнітивного диссонанса: Л.Фестингер. 4. Когнітивна терапія: А.Бек, А.Елліс. 5. Сучасні когнітивні теорії: А.Уелс та Метакогнітивна теорія особистості; когнітивно-екологічний підхід У.Ншссера; Концепція наративної ідентичності Д.МакАдамса; Теорія саморегуляції Р.Баумайстера; Теорія когнітивних стилів Г.Віткіна та Р.Стернберга.	11	2	2	2	5	1	ДС, РМГ/4
Тема 7. Гуманістичний напрямок в теоріях особистості. Феноменологічний напрямок в теорії особистості. 1. Гуманістичний напрямок в теорії особистості: А. Маслоу та трансперсональна психологія С. Грофа 2. К. Роджерс: феноменологічна теорія особистості. Клієнтцентрована психотерапія 3. Особистість в логотерапії В. Франкл.	12	2	2	2	5	1	ДС, РМГ/4
Тема 8. Інші зарубіжні теорії особистості 1. Основні принципи транзактного	13	4	2	4	5	1	ДС, РМГ/3

аналізу Е. Берна. 2. Психосинтез: Р. Ассаджіолі 3. Гештальт психологія. Фріц та Лаура Перлз. 4. В. Райх та психосоматика 5. Г. С. Саліван та інтерперсональний психоаналіз 6. Екзистенційна психологія Р.Мея 7. Теорія прив'язаності Дж.Боулбі та Мері Ейнсворт							
Разом за модулем 1	120	18	16	16	40	8	30
Змістовий модуль 2. Психологічна характеристика особистості							
Тема 9. Індивідні властивості особистості та їх роль у розвитку особистості 1. Концепція психоенергетичної цілісності людини 2. Людська психіка і психічне 3. Біопсихічна підструктура особистості	13	2	2	2	6	1	ДС, РМГ/2
Тема 10. Особистість в соціогенезі. 1. Соціогенетичні джерела розвитку особистості 2. Порівняльні дослідження особистості в різних культурах 3. Особистість та соціальна група. Соціалізація особистості	13	2	2	2	6	1	РМГ/2
Тема 11. Персоногенез особистості. Індивідуальність особистості та її життєвий шлях 1. Загальна характеристика індивідуальності. Особистісна зрілість. Психічне здоров'я 2. Особистість та характер. Акцентуації характеру. 3. Життєва стратегія та життєва позиція особистості. Психологічний захист та копінг-стратегії особистості	14	2	2	2	6	1	РМГ/2
Тема 12. Розвиток і формування особистості 1. Психологічна активність людини як основа еволюції її особистості 2. Характеристика понять «розвиток» і «формування» особистості	12	2	2	2	6	1	РЗ, РМГ/2

3. «Я -концепція» особистості. Самосвідомість та самооцінка							
4. Психологічні ресурси особистості. Джерела психологічної стійкості та резильєнтність							
Разом за модулем 2	60	8	8	8	24	4	10
Види підсумкових робіт							Бал
Модульна контрольна робота (МКР1+МКР2)							30+30=60
Всього годин:	150	26	24	24	64	12	100

Примітки:

Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.*

6. Завдання для самостійного опрацювання

1. Етичні аспекти психологічного дослідження особистості.
2. Вимоги до психологічної теорії. Критерії оцінки теорії особистості.
3. Підхід до особистості з позиції факторного аналізу.
4. Тенденції розвитку сучасної психології особистості.
5. Можливості психологічної діагностики структури особистості
6. Психотерапія як спосіб особистісного зростання сучасної людини
7. Основні етапи історії досліджень особистості.
8. Системна асиметрія становлення макрохарактеристик людини як умова особистісного розвитку
9. Стадії особистісного розвитку людини
10. Розвиток та еволюція особистості
11. Психічне здоров’я особистості та його критерії.
12. Християнський персоналізм Е.Мунье
13. Онтопсихологія А.Менегетті
14. Персоналістична психологія В.Штерна
15. Особистість в «описовій психології» В. Дільтея та Е. Шпрангера
16. Теорії особистості у французькій соціологічній школі.
17. Теорія самодетермінації Е.Десі та Р.Райана.
18. Еволюційна теорія особистості
19. Реляційний психоаналіз.
20. Позитивна психологія М.Селігмана.
21. Нарративна теорія особистості Д.МакАдамс.

22. Модель особистісної автономії Р.Уайта.
23. Теорія соціальної ідентичності Г.Теджфела та Дж.Тернера.
24. Інтегративна теорія особистості К.Вілбера
25. Нейробіологічні підходи до особистості (Джеррі Каган)
26. Концепція українського персоналізму О.Ш.Кульчицького
27. Динамічна функціональна психологічна теорія особистості за К.К.Платоновим.
28. Психологічні типи особистості за Е.Кречмером.
29. Психологічні типи темпераменту за В.Шелдоном.
30. Класифікація типів особистості у працях О.Ф.Лазурського.
31. Особистість у психологічній теорії ставлень В.М.Мясищева.
32. Концепція українського персоналізму О.Ш.Кульчицького.
33. Риси характерології українського народу та чинники формування української психіки.
34. Динамічна функціональна психологічна теорія особистості за К.К.Платоновим.
35. Соціально-психологічна теорія особистості у працях А.В.Петровського.
36. Теорія особистості у системі філософсько-психологічного та біолого-кібернетичного світогляду М.М.Амосова.
37. Індивід та особистість у психологічній теорії часу Б.Й.Цуканова.
38. Генетико-психологічна теорія особистості С.Д.Максименка.
39. Континуально-ієрархічна концепція особистості професіонала у дослідженнях О.П.Саннікової.
40. Концепція особистості у раціогуманістичній психології Г.О.Балла.
41. Культурно-психологічна концепція особистості В.В.Рибалки.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента

Вимоги викладача:

- обов'язкове відвідування навчальних занять;
- активність студента під час практичних занять;
- своєчасне виконання завдань самостійної роботи;
- виконання модульних контрольних завдань;
- відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) на консультаціях;

Не допустимо:

- пропуск занять без поважних причин;
- запізнення на заняття;

- користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при необхідності виконання певних завдань, передбачених навчальною дисципліною);
- порушення дисципліни;
- списування та плагіат.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих навичок під час виконання завдань практичних робіт. Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів): 5 балів – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни. 3 бали – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, у звіті допущені незначні помилки. 1 бал – завдання виконане частково, допущені значні помилки. 0 балів – завдання не виконане. Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання. Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через гугл-форми. Оцінювання модульної контрольної роботи здійснюється автоматично і перевіряється викладачем. Проведення модульної контрольної роботи здійснюється після останнього практичного заняття модуля. Про час та термін виконання модульної контрольної роботи викладач повідомляє окремо та надсилає на електронні адреси посилення на гугл-форму. Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з тестових та творчих запитань. У студентів є одна спроба заповнити та надіслати форму для оцінювання. Відповіді на поставлені питання слухачів повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміти застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки. Контрольна робота оцінюється в діапазоні від 0 до 30 балів. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, індивідуальний план, міжнародне стажування) навчання може відбутись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; дотримання принципів та положень Етичного кодексу психолога

<http://nsj.gov.ua/files/1448287570%D0%95%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B0.docx.pdf>);

- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з Університету. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

V. Підсумковий контроль

На іспит виносяться основні питання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач. Форма проведення іспиту – усний екзамен.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН

1. Психологія особистості як наукова і навчальна дисципліна
2. Комплексний підхід до вивчення особистості
3. Диференціація понять «індивід», «особистість», «індивідуальність»
4. Методи дослідження особистості.
5. Етичні аспекти психологічного дослідження особистості
6. Вимоги до психологічної теорії. Критерії оцінки теорії особистості.
7. Психоаналітична теорія З. Фрейда.
8. Загальні положення індивідуальної теорії особистості А. Адлера

9. Аналітична психологія К. Юнга
10. Анна Фройд та постфройдисти: М.Клейн, Д.Уінкотт, Х.Кохут та гештальт-терапія Фріца та Лаури Перлз.
11. Карен Хорні: гуманістичний психоаналіз
12. Ерік Еріксон та життєвий цикл
13. Жіночі теорії особистості
14. Вільгельм Райх та психосоматика
15. Вільям Джеймс та психологія свідомості
16. Загальна характеристика диспозиційного напрямку в психології особистості.
17. Диспозиційна теорія особистості Г. Олпорта.
18. Структурна теорія рис особистості Р. Кеттела
19. Теорія типів особистості Г. Айзенка.
20. Класична теорія зумовленості І.Павлова та її подальший розвиток.
21. Біхевіоризм Дж.Уотсона та Скінера. Біхевіоральна стратегія вивчення особистості.
22. Стимул-реактивна теорія особистості: Дж. Доллард та Н. Міллер.
23. Основні принципи трансактного аналізу Е.Берна.
24. Психосинтез: Роберто Ассаджіолі
25. Трансперсональна психологія: Станіслав Грофф
26. Гуманістична теорія А. Маслоу
27. Феноменологічна теорія К. Роджерса
28. Особистість в логотерапії В. Франкла
29. Екзистенційна психологія Р. Мея
30. Практичне застосування когнітивної психології
31. Теорія особистісних конструктів Дж. Келлі
32. Соціально-когнітивна теорія особистості А. Бандури
33. Теорія соціального наuczіння Дж. Роттера.
34. Українська психологічна школа та концепції особистості
35. Біопсихічна підструктура особистості .
36. Соціогенетичні джерела розвитку особистості
37. Порівняльні дослідження особистості в різних культурах.
38. Дослідження особистості в етнопсихології. Національний характер.
39. Характер, акцентуації характеру, клінічна типологія характерів, невротична особистість)
40. Психологічна активність людини як основа еволюції її особистості.
41. Поняття спрямованості особистості.
42. Мотивація в структурі особистості. Теорії мотивації.

43. Поняття свідомості та самосвідомості особистості. «Я -концепція» особистості
44. Самоповага та самореалізація особистості
45. Соціалізація особистості. Особистість та група.
46. Діяльність як прояв активності особистості
47. Психічні процеси та активність особистості.
48. Інтереси як стимули активності особистості.
49. Емоції та почуття, їх роль в активності особистості
50. Психічне здоров'я особистості.
51. Психотерапія як спосіб особистісного зростання сучасної людини.
52. Основні етапи історії досліджень особистості.
53. Дослідження та оцінка у психології особистості.
54. Стадії особистісного розвитку людини
55. Психічне здоров'я особистості та його критерії.
56. Онтопсихологія А.Менегетті
57. Психологічні ресурси особистості.
58. Джерела психологічної стійкості та резильєнтність особистості
59. Теософська традиція: Р.Штейнер та М.Гендель.
60. Еріх Фромм та гуманістичний психоаналіз
61. Г. С. Саліван та міжособистісна теорія психіатрії
62. Курт Левін: дослідження життєвого простору.
63. У.Мішел та когнітивно-афективна теорія особистості

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Столяренко О. Б. Психологія особистості. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 280 с. <https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/Psykholohia-osobystosti.-Stoliarenko-O.-B..pdf>
2. Католик Г., Калька Н. Психологія особистості (в схемах, презентаціях і таблицях): навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2022. 158 с. <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4747/1/POSIBNYK-psychology.pdf>
3. Копець Л. Психологія особистості. К.: Києво-Могилянська академія, 2007 Москалець В.П. Психологія особистості. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2023. – 262 с.
4. Особистість у розвитку: психологічна теорія і практика : монографія / за ред. С. Д. Максименка, В. Л. Зливкова, С. Б. Кузікової. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. – 430 с. <https://core.ac.uk/download/pdf/32309683.pdf>
5. Москалець В. П. Психологія особистості [текст] підручник, 3-тє вид., перероб., доповн. / В. П. Москалець. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. – 364 с. <https://lira-k.com.ua/preview/12676.pdf?srsId=AfmBOoo3AUehPenTGGJvenEBHFZ5dlIz4B8zQ11-UNf1MfGw4NNmaCap>
6. Титаренко Т.М. Сучасна психологія особистості. К.: Марич, 2009.
7. Шахова О.Г. Соціальна психологія особистості: Навчальний посібник. – Харків: «Контраст», 2019. – 116 с. <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e46cc31e-0aba-4acc-9b58-8344b9a230c9/content>
8. Психологія особистості: Хрестоматія: Навч. посіб./ О.Б.Мельничук, Р.Ф.Пасічник, Л.М.Вольнова та ін. – К.: . НПУ імені М.П.Драгоманова, 2009. – 532 с. <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/15237/Textbook.pdf?sequence=5>
9. Папуча М. В., Наконечна М. М. Теоретичні основи психології особистості : навч. посіб. / М. В. Папуча, М. М. Наконечна. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. – 60 с. http://www.ndu.edu.ua/storage/2021/zahal_psy_lib/60_Papucha_Teoretychni_osnovy_psykholohiyi_o_sobystosti.pdf

Додаткова

1. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2007. – 256 с.
2. Особистісний вибір: психологія відчаю та надії / За ред. Т.М.Титаренко.- К., 2005.
3. Роберт Чалдини. Психологія впливу (1984) http://psychologis.com.ua/psihologiya_vliyaniya_r_chaldini.htm
4. Роменець В. А. Історія психології XIX – початку XX століття. – К.: Вища школа, 1995. – 614 с.
5. Роменець В.А., Маноха І.П. Історія психології XX ст. – К., 1998.
6. Фрейд З. Вступ до психоаналізу. - К.: Основи, 1998. - 204 с.
7. Amigó, S. (2021). Energy and Personality: A Bridge between Physics and Psychology. Mathematics.
8. Jahangiri, D. H. (2020). A Comprehensive Book of Psychology: Personality A Comprehensive Book of Psychology: Personality. Scholars' Press.
9. Kareem, Y. (2023). Impact of Personality Traits. Global Scientific Journal Publications (GSJ). <https://doi.org/10.11216/gsj.2023.06.162320-9186>
10. Mayer, J. D. (2005). A tale of two visions: Can a new view of personality help integrate psychology? American Psychologist, 60, 294-307. <https://core.ac.uk/download/215530589.pdf>

11. Rauthmann, J. F., Beckmann, N., Nofhle, E. E., & Sherman, R. A. (2019). Personality dynamics: A new frontier in personality psychology. *Personality and Individual Differences*, 136, 1.
<https://doi.org/10.1016/J.PAID.2018.07.012>

Книги для онлайн-читання українською мовою:

1. <https://uabook.com.ua/category/psychology/>
2. <https://e-kniga.com.ua/knygy/psychologiya/>
3. <https://books2you.com.ua/psykholohiia/>
4. <https://worldinbooks.com.ua/psykholohiia/>
5. <https://chitaka.com.ua/zhanryi/knigi-po-psixologii/>
6. <https://knigogo.com.ua/zhanri/knigi-po-psixologii/>